

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

29 januari 2002

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Jos Stassen, Robert Voorhamme, Marc van den Abeelen,
Herman Lauwers en Johan Malcorps –**

**betreffende de toepassing van de Richtlijn 79/409/EEG en 92/43/EG
ter compensatie van grote infrastructuurwerken in de Westerschelde en Zeeschelde**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening
uitgebracht door mevrouw Isabel Vertriest en de heer Jos De Meyer**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jacques Timmermans.

Vaste leden :

de heren Gerald Kindermans, Jan Laurys, Erik Matthijs,
Jef Van Looy ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Dominique Guns, de
heren Patrick Lachaert, Paul Wille ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde,
de heer Frans Wymeersch ;

de heren Jacky Maes, Jacques Timmermans ;

mevrouw Isabel Vertriest ;

de heer Jos Bex.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever,
de heren Mark Van der Poorten, Jan Verfaillie ;

de heren Louis Bril, Marc Cordeel, mevrouw Anny De
Maght-Aelbrecht, de heer Gilbert Van Baelen ;

mevrouw Niki De Gryze, de heren Julien Librecht, Jan
Penris ;

de heren Bruno Tobback, Jan Van Duppen ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

949 (2001-2002)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

– Nr. 2 : Amendementen

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door een indiener van het voorstel van resolutie	4
II. Algemene bespreking	4
III. Wijziging van de tekst	11
IV. Eindstemming	12
TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE	13

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening behandelde op 10 en 17 januari 2002 het voorstel van resolutie van de heren Jos Stassen, Robert Voorhamme, Marc van den Abeelen, Herman Lauwers en Johan Malcorps betreffende de toepassing van de Richtlijn 79/409/EEG en 92/43/EG ter compensatie van grote infrastructuurwerken in de Westerschelde en Zeeschelde.

I. Toelichting door een indiener van het voorstel van resolutie

De heer Jos Stassen geeft een toelichting bij het voorstel van resolutie.

Het decreet van 14 december 2001 voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 872*), het zogenaamde validatiedecreet, heeft de juridische problemen opgelost die in het dossier inzake de bouwvergunning voor het Deurganckdok bestonden. De problemen op het vlak van het leefmilieu, namelijk de achterstand bij de omzetting zowel als de uitvoering van de Europese natuurrichtlijnen (Vogelrichtlijn 79/409/EEG en Habitatrichtlijn 92/43/EG), zijn nog niet opgelost. De indieners menen dat het Vlaams Parlement, dat inzake de bouwvergunning voor het Deurganckdok zijn verantwoordelijkheid heeft genomen, in het kader van deze problematiek een oplossing kan aanreiken via een voorstel van resolutie.

Gebieden die beschermd worden door de Europese natuurrichtlijnen mogen niet aangetast worden. Indien men om economische redenen toch gebruik wil maken van deze gebieden, moet worden aangetoond dat er geen alternatief voorhanden is en dat het om een project van algemeen belang gaat. Er moeten compensaties (kwantitatief en kwalitatief) worden gerealiseerd voor wat verloren is gegaan. Deze richtlijnen, die binnenkort opgenomen worden in het natuurdecreet, zijn reeds van toepassing, hoewel ze dus nog niet in wetgeving zijn omgezet.

Op de Linkerscheldeoever wordt men geconfronteerd met deze problematiek door de uitbouw van het gebied, namelijk de vroegere inrichting van de Linkerscheldeoever, de uitdieping van de Schelde, de realisatie van het Sigmaplan (ophogen van de dijken) en het Deurganckdok. De verliezen op milieugebied, zowel wat betreft soorten en aantal als oppervlakte, moeten worden gecompenseerd.

Voor de compensatie wordt gebruik gemaakt van streefoppervlakten met streefdoelstellingen. Daarom worden in het voorstel van resolutie de te realiseren aantallen ha en terreinen aangeduid. De uiteindelijke bedoeling is dat de oppervlakte die ter compensatie wordt voorgesteld, zo duidelijk en permanent mogelijk is. Niet alles zal evenwel onmiddellijk permanent kunnen worden gerealiseerd. Daarom zal er ook gebruik moeten gemaakt worden van tijdelijke compenserende maatregelen.

De aangeduide oppervlakte zal onderhevig zijn aan een permanente monitoring. Een beheerscommissie wordt opgericht om de compensatiemaatregelen te begeleiden en te evalueren en om eventueel een bijsturing of bijkomende of vervangende maatregelen voor te stellen.

In het overwegend gedeelte van het voorstel van resolutie wordt onder meer verwezen naar de Europese richtlijnen, naar de hangende discussie met de Europese Commissie en het nieuwe milieueffectrapport. Vervolgens geeft het voorstel van resolutie aan welke Vlaamse ministers bevoegd zijn voor het uitvoeren van de aanbevelingen, worden de compensaties aangegeven en de gebieden duidelijk opgesomd. Verder wordt ingegaan op de wijze waarop moet worden gecompenseerd op kwantitatief en kwalitatief vlak, en op de monitoring en begeleiding door middel van de oprichting van een beheerscommissie.

Naar aanleiding van de bespreking van het validatiedecreet is vastgesteld dat er onduidelijkheid kan rijzen inzake de bestemmingen binnen het gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde (KBR). Daarom wordt in het voorstel van resolutie ook opdracht gegeven aan de Vlaamse minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening om een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan op te stellen, zodat de bestemmingen duidelijk worden vastgelegd.

II. Algemene bespreking

– Auteurs van het voorstel van resolutie

De heer Jos De Meyer wenst te vernemen wie de auteurs van het voorstel van resolutie zijn. Zijn de juristen die bij de opstelling van het validatiedecreet betrokken waren geraadpleegd of werden medewerkers van de vzw Natuurpunt geconsulteerd?

De heer Jos Stassen antwoordt dat het voorstel van resolutie is tot stand gekomen op basis van voor iedereen toegankelijke gegevens. De indieners zijn verantwoordelijk voor de inhoud van het voorstel van resolutie.

– *Decretale basis*

Mevrouw Trees Merckx–Van Goey betreurt dat de bespreking in het parlement zich momenteel toespitst op een voorstel van resolutie, en dat er nog geen discussie is geweest over de omzetting en toepassing van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Een decretale basis voor de toepassing van de richtlijnen had meer zekerheid geboden. Door het ontbreken van een decretale basis kan men zich vragen stellen over de toepasbaarheid van het voorstel van resolutie.

De heer Jos De Meyer stelt dat er minder problemen waren geweest indien de Europese richtlijnen eerder waren omgezet in interne wetgeving. Ondanks het feit dat de huidige Vlaamse regering reeds 2,5 jaar aan het bewind is, is er nog steeds niets gerealiseerd wat de omzetting betreft. Het argument waarbij verwezen wordt naar de vorige regering gaat niet op.

De heer Jos Stassen repliceert dat de vorige regering evenzeer in de fout is gegaan door de richtlijnen niet eerder te hebben omgezet in interne regelgeving. Het is de bedoeling de richtlijnen nu te implementeren via een wijziging van het decreet op het natuurbewoud.

Mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, bevestigt dat zo snel mogelijk een decretale basis moet worden gegeven aan de Europese richtlijnen. Ze verwijst naar eerdere medelingen in de commissie dat er daartoe een parlementair initiatief in voorbereiding is. Ook de heer André Moreau stelt dat de Europese richtlijnen correct moeten worden omgezet.

De heer Jos De Meyer merkt op dat de gebieden die in aanmerking komen voor dwingende compenserende maatregelen worden opgesomd en omschreven in het validatiedecreet, maar dat daarbij geen oppervlakte werd opgegeven. In het voorstel van resolutie, dat samenhangt met het validatiedecreet, worden wel oppervlaktes vermeld en wordt een volledige en volwaardige permanente compensatie gevraagd, gebaseerd op gegevens uit de milieueffectrapportage. De CD&V-fractie heeft vragen over de werkelijke noodzaak van de voorgestelde resolutie. Waarom volstaat het validatiedecreet niet? Het voorstel van resolutie lijkt inge-

ven door Natuurpunt en ten voordele van de natuurverenigingen opgesteld. De heer De Meyer is van oordeel dat de volledige compensatie van het Deurganckdok en van het historisch passief voor de groene beweging belangrijk was als pasmunt voor de steun aan het validatiedecreet.

De heer Robert Voorhamme repliceert dat ervoor werd geopteerd het validatiedecreet niet ruimer te maken dan wat strikt wettelijk noodzakelijk is, wegens het karakter van uitzonderingsdecreet en het standpunt van het Arbitragehof inzake legislatieve validatie. Om deze juridische redenen zijn de compensaties niet opgenomen in het validatiedecreet, maar in een voorstel van resolutie. Gezien de verregaande ingebrekestelling vanwege de Europese Commissie, was een beperking tot de compensaties die enkel verband houden met de aanleg van het Deurganckdok, onvoldoende.

– *Karakteristieken van een resolutie*

De heer Jos Stassen stelt dat de resolutie een aanbeveling is voor de Vlaamse regering. Het is de verantwoordelijkheid van de Vlaamse regering om op een of andere wijze uitvoering te geven aan resoluties van het Vlaams Parlement. Inhoudelijk gaat het voorstel van resolutie reeds ver in de omschrijving wat de Vlaamse regering moet doen. Echter niet alle elementen zijn gedetailleerd bepaald. Het komt nog steeds toe aan de Vlaamse regering om de resolutie in de praktijk om te zetten. Zo is bijvoorbeeld de samenstelling van de voorgestelde beheerscommissie nog niet bepaald en is het aan de Vlaamse regering om dat te regelen.

Wegens de gedetailleerde ingebrekestelling vanwege de Europese Commissie is het volgens de heer Robert Voorhamme ook niet meer dan logisch dat de Vlaamse regering in het voorstel van resolutie weinig ruimte wordt gegeven om zelf compensaties uit te werken. Aan de andere kant is het ook een goede waarborg tegen de Europese ingebrekestelling.

De heer Jos Stassen bevestigt dat het een zo nauwkeurig als mogelijk omschreven voorstel van resolutie is. Er zijn geen lukrake gegevens in opgenomen. Alles is integendeel wetenschappelijk onderbouwd op basis van de MER-plicht.

Minister Vera Dua stelt dat ze reeds begin december 2001 de opdracht heeft gegeven aan de administratie om een besluit aangaande de compensatiemaatregelen op te stellen. Het voorstel van resolutie is gedetailleerder. Als het voorstel van resolutie

gestemd wordt, zal dit voor implementatie aan de administratie worden voorgelegd.

De heer Jef Van Looy vraagt wat de gevolgen zouden zijn voor het voorstel van resolutie bij een eventueel juridisch probleem ten aanzien van het validatiedecreet.

De heer Jos Stassen stelt dat er een politieke maar geen juridische band is tussen beide initiatieven. Een eventuele vernietiging van het validatiedecreet door het Arbitragehof zou geen gevolgen hebben op het voortbestaan van de door de Europese Commissie opgelegde verplichtingen. De Europese richtlijnen moeten hoe dan ook worden uitgevoerd.

Volgens mevrouw Trees Merckx-Van Goey zijn het validatiedecreet en het voorstel van resolutie met elkaar verbonden, zoniet juridisch dan minstens politiek. Het commissielid vraagt zich af of er door deze resolutie, en de uitvoering ervan door de Vlaamse regering, ook juridische gevolgen zijn voor de toepassing van het validatiedecreet. Meer bepaald vraagt de spreker of in de door het Vlaams Parlement te stemmen bekrachtiging van de stedenbouwkundige vergunning, in uitvoering van artikel 5 van het decreet, ook niet de voorgestelde compensatiemaatregelen in detail zouden moeten worden opgenomen of gewaarborgd.

Het voordeel ten opzichte van het validatiedecreet is volgens mevrouw Merckx-Van Goey wel dat in het voorstel van resolutie een betere geografische omschrijving is opgenomen. De spreker vraagt dat de juridische band tussen het validatiedecreet en het voorstel van resolutie zou worden nagegaan vooraleer de behandeling in plenaire vergadering plaatsvindt.

De heer Jos Stassen antwoordt dat de uitvoering van het validatiedecreet betekent dat de bouwvergunning voor het Deurganckdok bekrachtigd wordt. Op dat moment moet worden nagegaan of alle voorwaarden van het validatiedecreet vervuld zijn, en daarbij zijn de compensaties opgenomen in het voorstel van resolutie belangrijk.

– *Milieueffectrapport (MER) : opmaak en inhoud*

De heer Jos De Meyer wenst te vernemen op welke wijze de afbakening van de streefoppervlaktes heeft plaatsgevonden. Is de afbakening in concreto strikt noodzakelijk gezien de Europese verplichtingen of zijn meer gebieden dan noodzakelijk afgebakend? Welke compensatieregeling wordt in het MER gehanteerd? Artikel 6, 4° van de Habitat-

richtlijn bepaalt immers dat de lidstaat alle compenserende maatregelen neemt die nodig zijn om te waarborgen dat de algehele samenhang met Natura 2000 bewaard blijft. De lidstaat moet er voor zorgen dat dezelfde fauna en flora op een andere plaats kan worden gerealiseerd, hetgeen op een wetenschappelijke wijze wordt vastgesteld. Houdt men louter rekening met de habitats en de vogelsoorten voorzien in de Habitat- en de Vogelrichtlijn of heeft men die categorieën nog uitgebreid?

De spreker wil dan ook weten welke oppervlakte aan natuurwaarde verloren gaat. Hoe wordt de keuze van de gebieden en van de desbetreffende oppervlaktes verantwoord? Zijn er ook alternatieve maatregelen overwogen? Wat zijn de beperkende en beschermende maatregelen voor de desbetreffende gebieden, in afwachting van de omzetting van de Vogel- en van de Habitatrichtlijn in intern recht?

Ter beantwoording van deze vragen geeft de voorzitter het woord aan enkele deskundigen die de vergadering bijwonen.

De heer Koen De Smet, hoofd van de afdeling Natuur van Aminal, stelt dat de gedetailleerde ingebrekestelling vanwege de Europese Commissie de aanleiding was tot een nieuw gedetailleerd MER. In het kader van de milieueffectrapportage hebben de MER-cel, de afdeling Natuur van Aminal en het Instituut voor Natuurbehoud gezamenlijk een aantal voorstellen gedaan.

De heer Willem Deijssels, MER-deskundige, merkt op dat op de vergaderingen waarop alle belanghebbenden zijn uitgenodigd, de procedure van de milieu-effectrapportering wordt verduidelijkt. Met alle belanghebbenden is rekening gehouden door de afweging van hun belangen bij het opstellen van het MER. Het milieueffectrapport is bovendien nog besproken met de betrokkenen. Zowel natuurbewegingen, bewoners als landbouwers hebben een inbreng gehad. De spreker betreurt het dat er in bepaalde kringen een situatie wordt geschapen waarbij natuur en landbouw als elkaars vijand worden voorgesteld.

De heer Geert Pillu van de MER-cel van Aminal wijst er op dat in het hele proces de verschillende betrokken administraties op maximale wijze bij de procedure werden betrokken. De methodologie en de grondigheid (inhoudelijk) van het MER is steeds bewaakt, wat door het rapport wordt aangetoond. De uitwerking gebeurde door de deskundigen in opdracht van het Antwerpse Havenbedrijf. Er is onder meer specifiek rekening gehouden met

de avifauna en de cumulatieve effecten. Verder is er ook veel aandacht besteed aan een correcte definitie van het compensatiebegrip met een uitvoerige inventarisatie en werden de directe en indirecte effecten nagegaan. Op die manier werd gekomen tot een definitie van de compensatie en de uitwerking ervan. Het MER is een beleidsondersteunend element.

De heer Gert Van de Genachte, MER-deskundige, stelt dat het compensatieluwk uit het milieueffect-rapport invulling geeft aan de ingebrekestelling door de Europese Commissie en vooral gebaseerd is op de Vogelrichtlijn en slechts in ondergeschikte mate op de Habitatrictlijn. De Habitatrictlijn beschermt in het gebied immers enkel slikken en schorren en dijken en watergangen, waaraan op overigens onrechtstreekse wijze wordt voldaan door de compensaties die voorzien worden voor de vogels van die habitats. Bij de keuze van aandachtsoorten bij de effectbegroting en vastlegging van het compensatieplan is er uitsluitend rekening gehouden met de broedvogels van bijlage 1 van de Vogelrichtlijn, met de overwinterende en doortrekkende vogels van bijlage 1 en met de internationaal erkende éénpercentsnorm voor wetlands. Die selectie heeft geleid tot een totaal van een vijftigtal vogelsoorten die als aandachtsoort gelden binnen het gehele MER-proces. Het zijn identiek dezelfde soorten die aan de basis hebben gelegen van de aanwijzing van de gebieden als vogelrichtlijngebied in 1988 en die door het Instituut voor Natuurbehoud worden gehanteerd bij de opmaak van instandhoudingsdoelstellingen. De spreker stelt dat het MER dus niet te ver gaat wat betreft de keuze van vogelsoorten.

De effecten zijn cumulatief berekend voor het Verrebroek- en Deurganckdok en dit vanuit de passus in de ingebrekestelling die het gemis aan een cumulatieve effectbegroting en compensatie hekelt. De directe (dok, containerkaaien, opgespoten gronden) en de indirecte vernietiging (verdroging en akoestische verstoring van gebieden) werden samengeteld.

De wijze van effectberekening wordt door de heer Gert Van de Genachte toegelicht via een voorbeeld : de zogenaamde Deurganckdokvlakte. De Deurganckdokvlakte, met een oppervlakte van ongeveer 379 ha natuur, ligt er in zijn huidige vorm reeds twintig jaar onaangeroerd bij. Er zullen water (het dok) en containerkaaien voor in de plaats komen. In dit gebied komen verschillende vogelgroepen voor elk corresponderend met een habitattypen : de strand- en koloniebroeders, moeras- en rietvogels, watervogels, en ook weidebroe-

ders. Deze laatsten gebruiken het kunstmatig habitat als surrogaat bij gebrek aan een betere habitat (zilte weiden).

Vervolgens werd het principe van het maximaal bewarend beslag toegepast waarbij het de bedoeling is dat elke vogelgroep die in dit gebied verloren gaat, kwantitatief en kwalitatief wordt gecompenseerd. Elk verlies van aandachtsoorten voor rekening van het dok, moet met andere woorden worden gecompenseerd, zodat na de bouw van het dok een (voor de aandachtsoorten) evenwaardige situatie ontstaat. Deze visie is overigens ook volledig in overeenstemming met het stand-still-principe (onder meer opgenomen in het natuurdecreet). Het totaal verlies per vogelgroep werd dan herrekend naar oppervlaktes per habitatgroep, die moeten worden aangelegd ter compensatie. De berekeningen gebeurden aan de hand van de veronderstelling dat de compensatiegebieden de beste kwaliteit zullen hebben. Het aantal weidevogels is bijvoorbeeld gebaseerd op de Nederlandse norm voor goede weidevogelgebieden.

Het belangrijkste verlies aan natuur is volgens de heer Gert Van de Genachte de 379 hectare van de Deurganckdokvlakte. De Deurganckdokvlakte is de zone die ingesloten is tussen Schelde en de dokken met opspuitvakken. Daarnaast zijn ook de Verrebroekse blikken (deel van de voormalige Kallose polder) verloren gegaan. Deze polder had een hogere natuurkwaliteit dan vele van de resterende polders, zoals blijkt uit lange waarnemingsreeksen voor broedvogels en doortrekkers. Ook bij doortsteek van het slik en het schor zal een kwalitatief belangrijke ruimte verloren gaan. Een andere belangrijke aantasting is de demping van Puttenplas. Daarnaast is er het verlies van een deel van de Arenberg- en de Doelpolder door opspuiting.

De heer Robert Voorhamme meent dat het, niettegenstaande het MER zo nauwkeurig mogelijk werd vastgesteld, onmogelijk is om maatregelen voor te stellen met 100 percent nauwkeurigheid. Omdat er onmogelijk op voorhand kan worden vastgesteld hoe de natuur zich in de toekomst zal ontwikkelen, kan enkel een zo nauwkeurig mogelijke inschatting worden gemaakt. Tot op heden was er voornamelijk een tendens tot ondercompensatie. Er wordt in het voorstel van resolutie bij de vragen aan de Vlaamse regering (laatste streep, A, b)) een maatregel voorzien ingeval van kwalitatieve of kwantitatieve over- of ondercompensatie. De compensaties zijn volgens de spreker op de meest nauwgezette en wetenschappelijke manier vastgesteld.

Mevrouw Isabel Vertriest vraagt aandacht voor de evolutie van de gebieden in de tijd. De opbouw van dezelfde natuurwaarden die elders zijn verloren gegaan, vraagt tijd. Wetenschappelijke studies, onder meer van het Instituut voor Natuurbehoud, wijzen duidelijk uit dat het voor veel gebieden een lange periode vergt om dezelfde natuurwaarden (opnieuw) te ontwikkelen. De vraag dringt zich op of wel steeds positieve resultaten worden geboekt.

– *Juridische waarde van het MER*

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey verwijst naar de MER-procedure, waarbij een milieueffectrapport voor conformiteitsverklaring aan de Vlaamse administratie wordt bezorgd. Wat houdt de conformiteitsverklaring in ? Wat wordt er precies onderzocht ? Wie doet de conformiteitsverklaring ? De spreker vraagt wat de werkelijke juridische waarde en impact is van de conformiteitsverklaring.

Minister Vera Dua antwoordt dat de conformverklaring gebeurt door de MER-cel van Aminoal, die na indiening van het dossier onderzoekt of het MER is opgesteld in overeenstemming met de toepasselijke wetgeving.

Mevrouw Merckx-Van Goey vraagt zich verder af in welke mate en voor welke aspecten het Vlaams Gewest verantwoordelijk is voor de inhoud van het MER.

De heer Gert Van de Genachte, MER-deskundige, repliceert dat het antwoord van het Vlaams Gewest op de ingebrekestelling door de Europese Commissie duidelijk naar het MER verwijst, wat eigenlijk tot gevolg heeft dat er een quasi officieel statuut aan wordt toegekend. Het MER, opge maakt door erkende deskundigen, moet volgens de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn gezien worden als het beste beoordelingsdocument in het kader van de voorziene beoordeling, en als beste garantie voor een correct wetenschappelijk onderbouwde beoordeling.

Volgens de heer Koen De Smet, afdelingshoofd afdeling Natuur van Aminoal, is het MER van doorslaggevend belang omdat de Europese Commissie dit zonder meer als de meest passende beoordeling beschouwt. Dit heeft tot gevolg dat als het MER niet zou worden gevolgd, de Europese Commissie onmiddellijk zou reageren.

– *Mate van compensatie*

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey meent dat de voorgestelde maatregelen vatbaar zijn voor kritiek. Blijkbaar worden er meer compensatiemaatregelen voorgesteld dan strikt noodzakelijk. De indieners van het voorstel van resolutie hebben zich blijkbaar voornamelijk gebaseerd op de MER-studie, die op vraag van het Antwerpse Havenbedrijf in nauwe samenwerking met de natuurbewegingen is opgesteld zonder enig overleg of samenwerking met de betrokken landbouwers. In hoeverre zal landbouw nog verenigbaar zijn met de voorgestelde maatregelen in de afgebakende gebieden ?

Ook de heer Jos De Meyer vraagt zich af of de voorgestelde compensatiemaatregelen strikt noodzakelijk zijn of dat er meer is voorzien. Wat is de verantwoording van de gemaakte keuzes en met welk afwegingskader ? De spreker is overtuigd dat er in een maximalistische compensatie is voorzien.

De heer De Meyer en mevrouw Merckx-Van Goey vragen zich verder af wat de compensatiemaatregelen concreet zullen betekenen voor de eigenaars en gebruikers. Zal er planschade gerealiseerd worden en op welke termijn ? Wat zijn de beperkingen die zullen worden opgelegd en wat zijn de gevolgen voor de landbouwsector ? Er wordt niets verwezenlijkt ten gunste van de landbouwsector, maar enkel tegemoetkomen aan de verzuchtingen van de natuurbeweging.

De heer Robert Voorhamme repliceert dat er inderdaad wordt tegemoetgekomen aan de eisen van de natuurbeweging in Vlaanderen, aangezien deze in overeenstemming zijn met de Europese eisen. Er is volgens de spreker geen sprake van onredelijke eisen van de natuurbeweging.

De heer Jos Stassen wijst er op dat overcompensatie vermeden wordt door in het voorstel van resolutie in te schrijven dat de compensatiemaatregelen kunnen worden bijgesteld. Aan de Vlaamse regering wordt gevraagd een beheerscommissie op te richten die de maatregelen opvolgt.

De heer Stassen erkent dat de landbouwsector de verliezer is in deze aangelegenheid, omdat deze landbouwgebieden moet opgeven. Om dit op te vangen zijn de artikelen 9 en 10, die waarborgen voor de landbouwers bevatten, in het validatie-decreet opgenomen. Het probleem van de landbouwsector kan niet opgelost worden via een resolutie en daarvoor vraagt de spreker begrip.

Volgens de heer Frans Wymeersch is de zwakheid van de gevoerde politiek duidelijk aangetoond door de in het voorstel van resolutie opgesomde compensaties. Het is positief dat er initiatieven worden genomen voor de Antwerpse haven en voor het natuurbehoud, maar het is betreurenswaardig dat er niets wordt gedaan voor de gemeenschap. De gemeenschap wordt misschien in sommige gevallen wel kwantitatief maar niet kwalitatief gecompenseerd. De bewoners van Doel bijvoorbeeld worden wel kwantitatief, maar niet kwalitatief gecompenseerd; de landbouwers kwantitatief noch kwalitatief. Er zijn compensaties voor de natuur, maar geen compensaties voor mens en landbouw.

Het voorstel van resolutie is er volgens de heer Wymeersch gekomen om de Agalev-fractie te overhalen tot medewerking aan en stemming van het validatiedecreet. Daar tegenover staat dat het aantal hectaren landbouw stelselmatig wordt verminderd. De spreker bekritiseert de gevoerde Europa-politiek. De standpunten van de Europese Commissie worden zonder meer overgenomen, daar deze standpunten de meerderheid goed uitkomen.

– *Ruimtelijke ordening*

De heer Jos De Meyer bekritiseert dat er in het voorstel van resolutie wordt gevraagd om het KBR-gebied via gewestplanwijziging in natuurgebied om te zetten, terwijl reeds met onteigeningen werd begonnen. De spreker betwijfelt of er nu reeds kan worden overgegaan tot onteigeningen, zonder mogelijke gewestplanwijziging van het KBR-gebied.

De heer Jos Stassen stelt dat er volgens het huidige gewestplan een overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde kan worden gerealiseerd. Het voorstel van resolutie omvat louter een verfijning van de voorwaarden. De inrichting van het KBR-overstromingsgebied gebeurt via een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP). Deskundigen zullen er een bestemming aangeven die in overeenstemming is met de natuuroptie van het KBR.

De heer Robert Voorhamme brengt de wet-Chabert (Wet van 19 juni 1978 betreffende het beheer van het Linkerscheldeovergebied ter hoogte van Antwerpen en houdende maatregelen voor het beheer en de exploitatie van de haven in Antwerpen) in herinnering, die een indeling in industriële en havenontwikkelingsgebieden voorziet. De gronden waarop het voorstel van resolutie betrekking heeft,

zijn volgens de spreker voor een groot gedeelte het gevolg van de toepassing van de wet-Chabert.

Volgens de heer Jos De Meyer, houdt de uitvoering van de wet-Chabert geen verband met het KBR-overstromingsgebied. De spreker stelt dat de compensaties niet alleen gebeuren in gebieden die reeds eerder als havengebied waren aangeduid.

– *Linkerscheldeover versus Rechterscheldeoever*

De heer Jos De Meyer vraagt of de compensaties noodzakelijk op de Linkerscheldeover moeten worden gerealiseerd en of ook de Rechterscheldeoever in aanmerking kan komen. Werden de alternatieven degelijk onderzocht?

De heer Gert Van de Genachte, MER-deskundige, wijst er op dat er hoofdzakelijk naar compensatie is gezocht op de Linkerscheldeover. De volledige oever is een vogelrichtlijngebied. De Europese Commissie aanvaardt de versterking van een bestaand vogelrichtlijngebied door actieve inbreng als een compensatie. Het Natura 2000-netwerk moet in stand gehouden worden, wat in dit geval enkel mogelijk is door voldoende kwaliteit op de linkeroever te waarborgen. Onder andere zijn in deze bepalend: de afstand tot het rustgebied Verdronken Land van Saeftinghe en de lokale zoutzoet-gradiënt van de Schelde. Het strategisch plan voorziet overigens in voldoende ecologische zones op de Linkerscheldeover zelf.

De heer Jos De Meyer vraagt waarom er niet gestreefd is naar compensatiemaatregelen op de tegenoverliggende rechterscheldeoever. Indien het de bedoeling is zo dicht mogelijk bij het getroffen gebied in compensaties te voorzien, komen de gebieden daar evenzeer in aanmerking.

De heer Koen De Smet, hoofd van de afdeling Natuur van Aminal, antwoordt dat het getroffen gebied, het vogelrichtlijngebied Benedenschelde, zeer rijke gronden (aanslibbingen) van de benedenschelde en het ingepolderde nevengebied bevat. Bij het zoeken naar compensaties is rekening gehouden met alle elementen van het benedenscheldegebied. De compensatiegebieden moeten een directe band hebben met de stroom. Om die reden is geopteerd voor het KBR-gebied: enerzijds omdat door het creëren van een gecontroleerd gereduceerd tij slikken ontstaan, die voor een aantal typische vogelsoorten van de Benedenschelde belangrijk zijn, en anderzijds omdat de typische weidevogelgebieden van het benedengebied, mits aangepast beheer, kunnen evolueren tot een goede of betere biotoop.

De Europese Commissie is akkoord gegaan met deze voorstellen. De spreker verwijst ook naar de opgespoten terreinen op de rechteroever, naar het Noordelijk Eiland. Op drie jaar tijd zijn er door aangepast beheer overwinterende en broedende vogels gekomen die vroeger terecht konden op gebieden die nu op de linkeroever verloren zijn gegaan. Verder is het KBR-gebied niet het enige dat is opgenomen, maar vormt het slechts een onderdeel van de compensatiemaatregelen.

De heer Jos De Meyer betreurt dat niet is nagegaan of op de rechterscheldeoever of elders alternatieven mogelijk waren. De heer Robert Voorhamme repliceert dat de keuze van de Linkerscheldeover gebaseerd is op de ontwikkeling van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN).

– *Natuursurrogaatgebieden*

Op de vraag van de heer Jos De Meyer naar de huidige gewestplanbestemming van de 379 hectare aan natuur die zou teloorgaan voor het Deurganckdok, antwoordt de heer Gert Van de Genachte, MER-deskundige, dat volgens het eerste gewestplan de bestemming als industriegebied is opgegeven en volgens het tweede gewestplan de bestemming als havengebied. De feitelijke toestand is een verwilde toestand van in de jaren '70 opgespoten gronden, waar zich een nieuwe biotoop heeft gevormd. De heer Jos De Meyer concludeert dat het hier om een opgespoten gebied gaat, dat nu beschouwd wordt als een waardevol natuurgebied, waar het oorspronkelijk landbouwgebied was.

De heer Toon Tessier, adviseur van de Infrastructuurdienst van het Havenbedrijf Antwerpen, laat opmerken dat de Europese Commissie heeft vastgesteld dat de lidstaat in haar aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied zelf de relevantie van deze opgespoten terreinen voor de vogelsoorten heeft erkend en dit gegeven ook in de ingebrekestelling heeft opgeworpen. Het MER heeft met dit gegeven expliciet rekening willen houden bij de beoordeling van het verlies aan habitats voor vogelsoorten.

De heren Jef Van Looy en Frans Wymeersch concluderen dat bepaalde gebieden die volgens het voorstel van resolutie gecompenseerd moeten worden omdat ze door de havenwerken worden ingenomen, in oorsprong landbouwgronden zijn die werden opgespoten en die door het niet in gebruik nemen voor hun bestemming, braak bleven liggen. Door verkommering zijn het natuursurrogaatgebieden geworden. Het resultaat is dat een nieuw

habitatgebied op een kunstmatige wijze wordt gecompenseerd en dat de oorspronkelijke gebruikers (de landbouwers) hiervan het slachtoffer zijn.

De heer Gert Van de Genachte, MER-deskundige, stelt dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen vogels die voorkomen op natuurlijk terrein en deze op kunstmatig terrein, waarbij het kunstmatig gebied als surrogaat gebruikt wordt. De Europese Commissie maakt geen onderscheid tussen beide soorten van gebieden en aanvaardt bovendien dat trends in populaties in aanmerking worden genomen. Het gros van de vogelsoorten die aan de basis van de aanwijzing van het gebied als Vogelrichtlijngebied (1998) lagen zijn soorten die gebruik maakten of aangewezen zijn op kunstmatige terreinen.

Ook de heer Robert Voorhamme verwijst naar de Europese richtlijnen. De spreker benadrukt verder dat men de opgespoten gronden niet heeft laten verkommeren. De stabilisatie van opgespoten gronden vraagt nu eenmaal tijd en kan intussen leiden tot de vorming van nieuwe habitats. Dit heeft niet alleen plaatsgevonden op de Linkerscheldeover, maar ook op de rechteroever. Een groen havenbeleid gaat er volgens de spreker vanuit dat havenontwikkeling, inclusief de grote infrastructuurwerken, gepaard kan gaan met ontwikkeling van natuurgebieden. De heer Jef Van Looy merkt op dat er ten koste van de landbouwers aan een groen havenbeleid wordt gedaan.

De heer Johan Malcorps vraagt aandacht voor het historisch passief. Een groot deel natuur is verloren gegaan door de uitbouw van de haven. Het lid erkent dat ook landbouwgronden verloren zijn gegaan en pleit voor het zoeken van een nieuw evenwicht tussen landbouw en natuur. Daarbij moet er ook begrip zijn voor het behoud van natuurwaarden.

– *Vergunningen – Openbaar onderzoek*

Via de media heeft mevrouw Trees Merckx-Van Goey vernomen dat er in het kader van de bouwvergunningen een nieuw openbaar onderzoek is gestart, zonder echter enige verdere specificatie. Het commissielid wenst dan ook te weten welke openbare onderzoeken zijn opgestart. Verder vraagt mevrouw Merckx-Van Goey zich af of er geen tegenstrijdigheid is in het feit dat het voorstel van resolutie wordt ingediend op het moment dat het openbaar onderzoek (nog) loopt. Daarnaast is het onduidelijk of de procedure voor de aanvraag van de milieuvergunning reeds is gestart.

De heer Jos De Meyer vraagt wie de aanvrager is van de milieuvergunning voor het Deurganckdok. Er is immers een ontkoppeling van milieuvergunning en bouwaanvraag op basis van het validatie-decreet. Volgens de informatie van het lid zijn er wel bouwaanvragen, maar nog geen milieuaanvraag ingediend.

Minister Vera Dua heeft haar administratie gevraagd om het dossier van de milieuvergunning te onderzoeken. Onder leiding van de secretaris-generaal van het departement LIN is een werkgroep gestart met alle betrokken diensten die deze problematiek aan het bespreken is. De heer Jos De Meyer vraagt informatie hierover aan de commissie te bezorgen of bij het verslag te voegen.

Volgens de heer Toon Tessier, adviseur van de Infrastructuurdienst van het Havenbedrijf Antwerpen, zijn de milieuvergunningen voor de haven en voor het Deurganckdok aangevraagd. De milieuvergunningsaanvragen werden door het Havenbedrijf Antwerpen ingediend bij de Provincie Oost-Vlaanderen. De bouwaanvragen werden ingediend bij de gewestelijke dienst van AROHM van de provincie Oost-Vlaanderen. Het betreft in totaal zeven bouwaanvragen en twee milieuvergunningsaanvragen. Mevrouw Merckx-Van Goey vraagt de data van de aanvragen aan de commissie mee te delen.

De heer Jos De Meyer merkt op dat blijkbaar niet de juiste lessen uit het verleden worden getrokken, ondanks de blunders die werden gemaakt bij de ontwikkeling van het Linkerscheldeoevergebied. Volgens de media zou het openbaar onderzoek voor de bouwaanvraag worden afgelast en zou er later een nieuw openbaar onderzoek volgen.

III. Wijziging van de tekst

– *zestiende streep, d)*

De heer Jef Van Looy wenst te weten wat bedoeld wordt met ‘het onttrekken van gebieden aan de landbouw waardoor de negatieve gevolgen van de intensieve landbouw gemilderd worden’ (pagina 3 van het voorstel van resolutie, punt d)).

De heer Jos Stassen stelt dat de intensieve landbouw verminderd moet worden voor een goede natuurontwikkeling.

– *laatste streep, A.*

De heer Jef Van Looy vraagt wat een gecontroleerd overstromingsgebied precies is (pagina 4 van

het voorstel van resolutie, punt A. a) a. i.) en op welke wijze een dergelijke ingreep verzoenbaar is met de realisatie van een weidevogelgebied.

De heer Jos Stassen wijst op het verschil tussen een gecontroleerd overstromingsgebied en een gecontroleerd gereduceerd getijdengebied. Een gecontroleerd overstromingsgebied is een gebied dat gecreëerd wordt om het overstromingswater naar toe te laten vloeien. Het water wordt dus niet beheerst of tegengehouden, maar er wordt gestreefd naar een gecontroleerde vorm van overstromingen, in de richting van de plaatsen waar men overstromingen wil mogelijk maken. De dijk wordt daarom op bepaalde plaatsen verlaagd (overloopdijk) maar het gebied wordt afgeschermd met een ringdijk ter bescherming van de omwonenden (bij springtij). Gemiddeld 1 à 2 keer per jaar wordt er een overstroming verwacht. Er worden sluizen voorzien (in de overloopdijk) voor een snelle ontwatering van het gebied.

Een gecontroleerd gereduceerd getijdengebied is een gebied waar de sluizen voor de afwatering (na overstroming) worden opengelaten (op de laagst gelegen plaatsen) om het gebied twee keer per dag te laten overstromen, zodat ontwikkeling mogelijk is van slikken en schorren. In het gecontroleerd gereduceerd getijdengebied gebied wordt dus geen weidevogelgebied gecreëerd, maar slikken en schorren ter compensatie van de Sigmaplannen en de verdieping van de Schelde. In het gecontroleerd overstromingsgebied daarentegen, waar het water gemiddeld maximaal twee keer per jaar overstroomt, wordt een weidevogelgebied gecreëerd.

De heer Stassen wijst op de kaart nr. 5 in bijlage bij het decreet (*Parl. St. VI. Parl. 2001-2002, nr. 872/7*), waarop de realisatie van slikken en schorren door middel van een gereduceerd getij in het geel is aangegeven en de realisatie van weidevogelgebied in het groen. In het KBR-gebied zijn de twee types (gecontroleerd overstromingsgebied en gereduceerd getijdengebied) mogelijk. Kruibeke is het laagste gelegen. Donk in Basel is daarentegen hoger gelegen, waardoor de kans dat het water er blijft staan kleiner is.

– *laatste streep, B. c)*

Volgens mevrouw Trees Merckx-Van Goey blijven er in het hele dossier veel elementen vaag. Ze wijst op het nut van een goede rapportering en een goede opvolging van het dossier. Welke zekerheid is er dat de procedures correct worden gevolgd en er niet opnieuw fouten worden gemaakt? Mevrouw Merckx-Van Goey vraagt daarom dat alle

nuttige documenten en referenties aan de commissie worden bezorgd. Op die manier kan de commissie de uitvoering van het decreet en de resolutie mee opvolgen.

De heer Jos De Meyer en mevrouw Trees Merckx-Van Goey wensen verder te vernemen wat de samenstelling, de bevoegdheden en de werking van de beheerscommissie zullen zijn.

De heer Jos Stassen en minister Vera Dua antwoorden dat het, gezien het om een (voorstel van) resolutie gaat, aan de regering is om te zoeken naar een nauwkeurige en correcte implementatie van de aanbevelingen. De minister is bereid het parlement op de hoogte te houden van de uitvoering van de resolutie.

De heer Robert Voorhamme wijst op het zeer grote belang van monitoring van de realisatie van de compensatiemaatregelen. De installatie van een beheerscommissie is bijgevolg essentieel, enerzijds gezien de vroegere ellenlange discussies over (de uitvoering van) compensaties en anderzijds om latere discussies met de betrokkenen te voorkomen. De spreker erkent dat er een zekere vrijheid wordt gegeven aan de Vlaamse regering inzake de samenstelling en de werking van de beheerscommissie.

Minister Vera Dua meent dat het waarschijnlijk zal gaan om een werkgroep waarin deskundigen en ambtenaren zetelen en die tot doel heeft een confrontatie tussen natuur en openbare werken te vermijden. De minister stelt voor om in opvolging van de resolutie een ontwerp op te stellen en voor te leggen aan de commissie.

Amendement nr. 1 van de heren Jos De Meyer, Jef Van Looy, Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey en de heer Jan Laurys (*Parl. St. Vl. Parl.*, 2001-2002, 949/2), strekt ertoe de laatste zin van B.c) te vervangen door een tekst die stelt dat naast de erkende terreinbeherende verenigingen ook de plaatselijke landbouworganisaties minstens deel uitmaken van de beheerscommissie.

De heer Jos Stassen heeft geen bezwaren tegen het feit dat alle betrokkenen vertegenwoordigd zijn in de beheerscommissie.

Het amendement nr. 1 wordt aangenomen met 14 stemmen.

– laatste streep, nieuwe E.

Amendement nr. 2 van de heren Jos De Meyer, Jef Van Looy, Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey en de heer Jan Laurys (*Parl. St. Vl. Parl.*, 2001-2002, 949/2) strekt ertoe aan de laatste streep een E. toe te voegen. In de voorgestelde tekst wordt aan de Vlaamse regering gevraagd, wat de bevoegdheid Landbouw en Ruimtelijke Ordening betreft, dat de garantie wordt gegeven dat tegelijkertijd met de uitwerking van de compensatiemaatregelen voor het Deurganckdok, de waarborgen voor de landbouwsector, zoals vermeld in artikelen 9 en 10 van het decreet voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden, worden uitgewerkt.

Het amendement nr. 2 wordt aangenomen met 14 stemmen.

IV. Eindstemming

– Procedure

Het gewijzigde voorstel van resolutie wordt een eerste maal ter stemming gelegd, waarbij de CD&V fractie en de Vlaams Blok-fractie tegen stemmen. De stemuitslag wordt betwist omdat er onduidelijkheid is over het aantal leden van de meerderheidsfracties dat op het ogenblik van de stemming in de commissiezaal aanwezig was. De vergadering wordt geschorst en de CD&V-fractie en de Vlaams Blok-fractie verlaten uit protest de zaal.

– Eindstemming

Bij een tweede stemming wordt het gewijzigde voorstel van resolutie aangenomen met 8 stemmen.

De verslaggevers,

De voorzitter,

Isabel VERTRIEST
Jos DE MEYER

Jacques TIMMERMANS

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, "Vogelrichtlijn" genoemd ;
- gelet op de Richtlijn 92/43/EG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, "Habitatrichtlijn" genoemd ;
- gelet op het besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand waarbij delen van de zone 3.6. "Schorren en polders van de Beneden-Schelde" als speciale beschermingszone zijn aangewezen ;
- gelet op de beslissing van de Vlaamse regering van 14 februari 1996 waarbij delen van Antwerpen Linkeroever en het gebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde worden voorgesteld als speciale beschermingszones in het kader van de Richtlijn 92/43/EG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, "Habitatrichtlijngebieden" genoemd ;
- gelet op de beslissing van de Vlaamse regering van 23 juni 1998 waarbij een voorstel ter compensatie van het Habitat-richtlijngebied "Schelde-en Durme-estuarium van de Nederlandse grens tot Wetteren" en van de Vogelrichtlijngebieden nr. 3.5. "Schorren en Polders van de Beneden-Schelde" en 3.4. "Durme en de middenloop van de Schelde" als gevolg van de aanleg van het Deurganckdok te Doel, wordt goedgekeurd die tot gevolg heeft dat onder meer het gebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde als speciale beschermingszone in het kader van de Vogelrichtlijn wordt voorgesteld en dat een deel van het Vogelrichtlijngebied nr. 3.5. wordt geschrapt via een ontwerpbesluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 1988 tot aanwijzing van speciale beschermingszones in de zin van artikel 4 van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand ;
- gelet op de beslissing van de Vlaamse regering van 24 maart 2000, waarbij de beslissing van de Vlaamse regering van 23 juni 1998 wordt bekrachtigd ;
- gelet op de beslissing van de Vlaamse regering van 17 december 1999 tot inrichting van het gebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde als gecontroleerd overstromingsgebied ;
- gelet op de beslissing van de Vlaamse regering van 8 september 2001 waarbij de tweede gewestplanwijziging voor het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren definitief wordt goedgekeurd ;
- gelet op het antwoord van de Vlaamse regering van 17 mei 2001 op de ingebrekestelling door de Europese Commissie bij haar brief van 18 januari 2001, zaken 98/4669 en 98/5005 – RL 79/409 en 92/403 (Verrebroek en Deurganck, Haven Antwerpen) ;
- gelet op het nieuwe milieueffectrapport Linkerscheldeoever – Deurganckdok 2001, conform verklaard in oktober 2001 ;
- overwegende dat de Belgische lidstaat op 18 januari 2001 door de Europese Commissie in gebreke werd gesteld wegens de schending van de Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, als gewijzigd bij de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en van de Richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectenbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten naar aanleiding van de beslissingen tot aanleg van het Verrebroekdok en het Deurganckdok ;
- overwegende dat in het antwoord van 17 mei 2001 van het Vlaams Gewest aan de Europese Commissie onder meer de volgende passus is opgenomen :

'Naar aanleiding van dit arrest (arrest nr. 93.767 van de Raad van State dd. 7 maart 2001) is een nieuwe procedure op vlak van milieueffectenbeoordeling, overeenkomstig de richtlijn 85/337/EEG, opgestart. Dit betekent dat op zijn minst de bestaande en conform verklaarde MER-studie zal moeten geactualiseerd worden. In dat kader en aansluitend op het lopend proces van de strategische planning van de gehele haven van Antwerpen, zal de Vlaamse overheid

inspanningen leveren om tegemoet te komen aan de opmerkingen van de Commissie.

De Vlaamse regering verbindt er zich toe de compensaties opnieuw te evalueren en bij te sturen indien nodig. De luiken betreffende de projectverantwoording en het alternatievenonderzoek zullen opnieuw aan bod komen in het kader van deze nieuwe MER.'.

- gelet op het nieuwe milieueffectenrapport Linkerscheldeover – Deurganckdok 2001 en in het bijzonder de discipline fauna (deel 11) waarin een gedetailleerde beschrijving werd opge-maakt met betrekking tot de effecten op de avi-fauna van het volledige project : de aanleg en exploitatie van het Verrebroekdok, van het Deurganckdok en alle gerelateerde ingrepen (deel 11, rubriek 11.8.1) ;
- gelet op het feit dat het nieuwe milieueffecten-rapport al of niet cumulatief betekenisvolle tot ernstige effecten op de avifauna vaststelt, zowel op het vlak van direct of indirect verlies aan broedgebied voor weidevogels, habitat van doortrekkers en pleisteraars, foerageergebied voor wilde ganzen, dijken en sloten, waterop-pervlakken (Doeldok, Puttenplas), opspuitings-zones en aan ondiepe waterzones, slikken en schorren, als op het vlak van direct of indirecte verstoring van wateroppervlakken, opspuitings-zones, ondiepe waterzone, slik en schor ;
- gelet op het nieuwe milieueffectenrapport Lin-kerscheldeoever – Deurganckdok 2001 waarbij voor de compensatie als uitgangssituatie het jaar 1995 genomen is, het jaar van de aanvang van de werken van het Verrebroekdok. Deze uitgangssituatie 1995 houdt voor een aantal soorten de gemiddelde aantallen in van de pe-riode 1991-1995 waarbij het nieuwe milieueffec-tenrapport ook duidelijke positieve evoluties vaststelt voor het gebied Antwerpen Linkeroe-ver (deel 11, rubriek 11.2.7), onder meer dat in de periode 1981-1995 :
 - a) vrijwel alle steltlopers, watervogels en meeuwachtigen onder de broedvogels voor-uitgegaan zijn naar aantal ;
 - b) de broedende vogelrichtlijnsoorten (soorten van bijlage I van de Vogelrichtlijn) er zeer sterk op vooruit zijn gegaan.
- overwegende dat deze vooruitgang het gevolg is van de combinatie van een aantal factoren waaronder :

a) internationale trends : stijging van de broed-vogelpopulaties van bepaalde soorten van bijlage I van de Vogelrichtlijn ;

b) een betere mix qua oppervlakte en diversiteit van habitats ;

c) de relatieve rust van het havengebied ALO voor vogels ;

d) het onttrekken van gebieden aan de land-bouw waardoor de negatieve gevolgen van de intensieve landbouw gemilderd werden.

- overwegende dat het al of niet integraal karak-ter van het Vogelrichtlijngebied op Antwerpen Linkeroever tengevolge van de compensatieoe-fening in deze context niet relevant is, gezien op een onderbouwde manier uitgegaan is van de effecten op de huidige populaties van belang-rijkste soorten van de avifauna, in casu de aan-dachtssoorten waarin alle relevante soorten van de bijlage I van de Vogelrichtlijn opgenomen zijn en van effecten op vroegere populaties van de aandachtssoorten ;
- gelet op het feit dat dit nieuw milieueffectrap-port in deel 11, rubriek 11.8.5 op basis van de ef-fecten op de aandachtssoorten, in combinatie met een vertaling van deze effecten in te com-penseren oppervlakte habitat in functie van het behoud van de populaties van de aandachts-soorten, resulteert in een effectbegroting per habitattype waarbij specifieke streefoppervlak-tes voor (bijkomende) compensaties zijn vastge-steld ;
- gelet op het feit dat dit milieueffectrapport in deel 11, rubriek 11.8.6. voorstellen en aanbeve-lingen formuleert met betrekking tot de op-maak van compensatievoorstellen die aan deze streefoppervlaktes voldoen, dat deze aanbeve-lingen onder meer betrekking hebben op het aangeven van aanvullende zoekzones en het ontwikkelen van streefbeelden, dat de streefop-pervlaktes en streefbeelden te samen streef-doelstellingen genoemd worden ;
- gelet op het feit dat in dit milieueffectrapport de streefoppervlaktes worden gedefinieerd als het habitatareaal dat volgens dit MER moet worden ingeschakeld ter realisatie van de com-pensatiedoelstellingen ;
- gelet op het feit dat dit milieueffectenrapport in deel 11.rubriek 11.8.9. verder ook randvoor-

waarden vaststelt die bij de opmaak van compensatievoorstellen relevant zijn ;

- gelet op het feit dat het compensatieplan, zoals voorzien in bijlage 5 van het decreet voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden, werd uitgewerkt op basis van de hoger vermelde streefdoelstellingen, aanbevelingen en randvoorwaarden uit het nieuwe milieueffectenrapport Linkerscheldeoever – Deurganckdok 2001 ;
- overwegende dat de realisatie van de compensatiemaatregelen in aanvullende zoekzones binnen het tijdspad van dit compensatieplan, zoals voorzien in bijlage 5 van het decreet voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden, de mogelijkheid biedt resultaten te bereiken die de streefdoelstellingen in kwalitatieve of kwantitatieve zin overtreffen ;
- overwegende dat uitgaande van het tweede gewestplan nog andere dan in onderhavige compensatieplan bedoelde zoekzones mogelijkheden geven voor de ontwikkeling en de gevoelige versterking van natuurwaarden in het Linkerscheldeoevergebied onder meer in het kader van de bepaling in het richtinggevend gedeelte van het Ruimtelijk Structuurplan in verband met de ecologische infrastructuur in zeehavens ;
- overwegende dat het compensatieplan, zoals voorzien in bijlage 5 van het decreet voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden, geen hypothek legt op de mogelijkheid bij de conceptie van nieuwe plannen voor havenontwikkeling binnen het Linkerscheldeoevergebied zo nodig een nieuw compensatieplan te ontwikkelen dat de samenhang van het Natura 2000-netwerk niet aantast ;
- overwegende dat de instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszones van het Vogelrichtlijngebied 3.6 "Schorren en polders van de Beneden-Schelde" nog niet formeel zijn vastgesteld ;
- overwegende dat het compensatieplan zoals voorzien in bijlage 5 van het decreet voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden, dient opgevat als een dynamisch gegeven maar dat de voorwaarden voor aanpassingen en bijsturingen

aan dit compensatieplan nog duidelijk moeten bepaald worden ;

- vraagt aan de Vlaamse regering :

A. wat de bevoegdheid Leefmilieu betreft :

dat snel een uitvoeringsbesluit wordt goedgekeurd of een beslissing van de Vlaamse regering wordt genomen waarin minstens de volgende elementen aan bod komen :

- a) de uitwerking van het principe van de volledige en volwaardige, gefaseerde realisatie van de permanente compensatieplicht vastgesteld op basis van de effectbegroting van de nieuwe MER Linkerscheldeoever-Deurganckdok 2001, in het bijzonder de volgende permanente streefoppervlaktes :
 - a. ter realisatie van de permanente streefoppervlakte van 250 ha weidevogelgebied :
 - i. De natuurgerichte ontwikkeling en het beheer van ca. 150 ha Weidevogelgebied in een zone gelegen in het gecontroleerd overstromingsgebied binnen het gebied Kruikeke-Bazel-Rupelmonde ;
 - ii. De natuurgerichte ontwikkeling en het beheer van ca. 70 ha permanent weidevogelgebied, gelegen in de zoekzone "Doelpolder-Noord" (Valleigebied) ;
 - iii. De (tijdelijke) natuurgerichte ontwikkeling en het beheer van ca. 50 ha weidevogelgebied, gelegen in de tijdelijke zoekzone "Putten West" (ZTA-gebied) ;
 - iv. Het stellen van handelingen en werken op percelen in eigendom van de Vlaamse overheid ter verbetering van de ecologische kwaliteit van de polder (ZTA-gebied).
 - b. ter realisatie van de permanente streefoppervlakte van 25 ha brak en/of actief slik en schor :
 - i. De realisatie van ca. 14,5 ha brakwater slik-schor door het afgraven van het Paardenschor ;
 - ii. De realisatie van een waterkreek, indien mogelijk een brakwaterkreek, van

ca. 36,5 ha, ter hoogte van het Paardenschor (R-gebied).

- c. ter realisatie van de permanente streefoppervlakte van 25 ha rietkragen :
 - i. De aanleg van een zoetwaterkreek van ca. 16 ha in de buffer "Zuid-West N" (buffer-gebied) ;
 - ii. Het natuurgericht ontwikkelen en beheer van het gebied "Drijdijck" (N-gebied) geïntegreerd met het ecologisch deel van de buffer Zuid-West A (buffergebied) ;
- d. ter realisatie van de permanente streefoppervlakte van 35 ha zoetwaterplassen en natuurlijke oevers :
 - i. Het natuurgericht ontwikkelen en beheer van het gebied "Drijdijck" geïntegreerd met ecologisch deel van de buffer "Zuid-West A" (Buffergebied) ;
 - ii. Het tijdelijk natuurgericht beheer als rust- en overwinteringsgebied voor watervogels van permanente zoetwaterplassen in Z2-gebied met inbegrip van mitigerende maatregelen om dit rust- en overwinteringsgebied te kunnen realiseren ;
 - iii. Het natuurgericht beheer van kunstmatige en tijdelijke zoetwaterplassen in Z2-gebied en in de zoekzone "Putten Plas" met inbegrip van mitigerende maatregelen om dit rust- en overwinteringsgebied te kunnen realiseren ;
- e. ter realisatie van de permanente streefoppervlakte van 200 ha strand- en plasvlakte :
 - i. Het natuurgericht ontwikkelen en beheer van de tijdelijke spuitvelden "ex-Doeldok" en omgeving (Z2-gebied) ;
 - ii. Het natuurgericht beheer van de tijdelijke zone "Vlakte van Zwijndrecht" (Z-gebied).
- b) de uitwerking van het principe van bijsturing van de compensatiemaatregelen, zowel in plus als in min, onder meer op basis van ef-

fectieve monitoring in functie van oppervlakte-doelstellingen .

In geval van kwantitatieve of kwalitatieve overcompensatie (m.b.t. de cumulatieve gevolgen van het volledig project : aanleg en exploitatie van Verrebroekdok, Deurganckdok en alle gerelateerd ingrepen) van bepaalde habitattypes , kunnen delen van de compensaties als bonus gelden bij de eventuele toekomstige ontwikkeling van de haven. Dit kan enkel gebaseerd zijn op enerzijds een vergelijking van de streefoppervlaktes vermeld onder a) met de werkelijke realisaties in de aanvullende zoekzones op het moment dat het Deurganckdokproject gerealiseerd is, een degelijk en werkbaar monitoringprogramma dat toelaat na te gaan of de realisaties van de compensatiemaatregelen in de aanvullende zoekzones ook het gewenste resultaat bereiken, en anderzijds een globale afweging van deze compensatiemaatregelen ten opzichte van de nog vast te stellen instandhoudingsdoelstellingen voor de vogelsoorten die aan de basis hebben gelegen voor de afbakening van het (niet-integrale) vogelrichtlijngebied 3.6 "schorren en polders van de Beneden-Schelde" op Antwerpen Linkeroever (of eventueel vast te stellen instandhoudingsdoelstellingen op ecoregionaal niveau voor verschillende speciale beschermingszones). In het geval van kwantitatieve of kwalitatieve ondercompensatie gelden dezelfde basisprincipes.

- c) het principe dat de compensatiematrix op de pagina's 11-62 en 11 – 65 uit het nieuwe milieueffectrapport Linkeroever – Deurganckdok 2001 gerespecteerd worden,
- d) de invulling van het principe van tijdige planning om tijdelijke compenserende maatregelen een definitieve vorm te geven. Dit betekent onder meer dat in de middellange tot langetermijnplannen van de overheid in verband met de Schelde, haar overstromingsgebieden en de belangrijkste zijrivieren, rekening moet gehouden worden met de noodzaak tot de realisatie van de permanente compensatieplicht inzake de (te realiseren) streefoppervlaktes.
- e) de uitwerking van het principe van de garantie voor de effectieve uitvoering van compensatiemaatregelen die kaderen in het historisch passief, onder meer de realisatie van de slikken en schorren in het gecontroleerd

overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde evenals de natuurgerichte inrichting en beheer van Groot Rietveld en het natuurgericht beheer van de zuidelijke bufferzone ;

- f) de uitwerking van de garantie dat de compensatiemaatregelen voor het Deurganckdok minstens gelijktijdig worden aangevat met de heropstart van de werken van het Deurganckdok.

B. wat de bevoegdheid Leefmilieu en Openbare Werken betreft :

dat de Vlaamse regering een protocol goedkeurt, dit met het oog op de effectieve uitvoering van de compensatiemaatregelen uit het compensatieplan zoals voorzien in bijlage 5 van het decreet voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden, tussen de verschillende betrokken partijen (minstens Antwerps Havenbedrijf en de betrokken ministers) waarin :

- a) duidelijke afspraken met betrekking tot taakverdeling, verantwoordelijkheid, financiering en timing worden vastgelegd. De timing in verband met de uitvoering van de compensatiemaatregelen moet gebaseerd zijn op de timing opgenomen in de compensatiematrix op bladzijde 11-64 van het nieuwe milieueffectrapport Linkerscheldeover – Deurganckdok 2001 ;
- b) een regeling is opgenomen in verband met monitoring ;
- c) een beheerscommissie wordt opgericht die de uitvoering van de compensatiemaatregelen begeleidt, de resultaten opvolgt en begeleidt en desgevallend compensatiemaatregelen kan bijstellen en/of bijkomende en/of vervangende maatregelen kan voorstellen. Minstens de erkende terreinbeherende verenigingen uit de regio en de plaatselijke landbouworganisaties maken deel uit van deze beheerscommissie ;
- d) een opvangregeling is voorzien wanneer één van de betrokken actoren omwille van omstandigheden zijn taakstelling in de realisatie van de compensatiemaatregelen niet tijdig of volledig kan uitvoeren.

C. wat de bevoegdheid Ruimtelijke Ordening betreft :

dat binnen de Vlaamse regering het initiatief wordt genomen om een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan voor te bereiden en vast te stellen, waarbij de onderliggende bestemmingen voor het gecontroleerd overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde minstens in overeenstemming worden gebracht met de visie opgenomen in de beslissing van de Vlaamse regering van 17 december 1999 tot inrichting van het gebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde als gecontroleerd overstromingsgebied, in het bijzonder de herbestemming van het gebied voorzien voor de realisatie van slik- en schorgebied door middel van een gereduceerd getij, als natuurgebied ;

D. wat de bevoegdheid Leefmilieu, Openbare Werken, Ambtenarenzaken en Begroting betreft :

dat voldoende middelen en personeel ter beschikking worden gesteld om de effectieve realisatie van het compensatieplan, zoals voorzien in bijlage 5 van het decreet van 14 december 2001 voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden, snel te kunnen realiseren.

E. wat de bevoegdheid Landbouw en Ruimtelijke Ordening betreft :

dat de garantie gegeven wordt dat tegelijkertijd met de uitwerking van de compensatiemaatregelen voor het Deurganckdok, de waarborgen voor de landbouwsector, zoals vermeld in artikelen 9 en 10 van het decreet voor enkele bouwvergunningen waarvoor dwingende redenen van groot algemeen belang gelden, worden uitgewerkt.